Raportul de monitorizare a procesului de implementare a Legii comunicaţiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007

1) Aspecte introductive.

Legea comunicaţiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007, intrată în vigoare la 14 martie 2008 (cu excepţia capitolului IV, care a intrat în vigoare după 6 luni de la data publicării – la 14 septembrie 2008), publicată în Monitorul Oficial nr.51-54/155 din 14.03.2008 (în continuare Lege) a substituit Legea telecomunicaţiilor nr. 520-XIII din 07.07.1995, abrogată la 14 septembrie 2008.

Scopul Legii este stabilirea principalelor reguli şi condiţii de activitate în domeniul comunicaţiilor electronice din Republica Moldova, cadrului general al politicii şi strategiei de dezvoltare a domeniului, cadrului general de reglementare a activităţilor privind reţelele şi serviciile de comunicaţii electronice, drepturile şi obligaţiile statului, ale persoanelor fizice şi juridice în procesul creării, gestionării şi utilizării reţelelor de comunicaţii electronice. Adoptarea Legii comunicaţiilor electronice a fost condiţionată de necesitatea armonizării cadrului legal naţional în domeniul comunicaţiilor electronice la prevederile cadrului legal al Uniunii Europene în domeniu (transpunerea în legislaţia naţională a prevederilor Directivelor **2002/19/EC, 2002/20/EC, 2002/21/EC, 2002/22/EC**) în vederea promovării concurentei efective, loiale si echitabile, protecţiei drepturilor utilizatorilor finali, asigurării accesului la reţelele de comunicaţii electronice şi la infrastructura asociată, implementării regimului de autorizare generală pentru asigurarea libertăţii de a iniţia furnizarea reţelelor şi serviciilor de comunicaţii electronice.

Legea este compusă din 12 capitole şi 79 articole, după cum urmează.

Capitolul I. DISPOZIŢII GENERALE

Stabileşte obiectul de reglementare al Legii, noţiunile şi definiţiile utilizate, drepturile şi obligaţiile generale ale persoanelor fizice şi juridice, precum şi ale statului, în contextul Legii.

Capitolul II. ADMINISTRAŢIA PUBLICĂ

Stabileşte drepturile şi atribuţiile autorităţilor statului în domeniu. Ministerul Tehnologiei Informaţiei şi Comunicaţiilor (MTIC) este autoritatea administraţiei publice centrale de specialitate abilitată cu elaborarea, promovarea şi realizarea politicii Guvernului în domeniul comunicaţiilor electronice.

Agenţia Naţională pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei (ANRCETI) asigură reglementarea activităţii în domeniul comunicaţiilor electronice, supravegherea respectării legislaţiei în domeniul comunicaţiilor electronice de către furnizorii de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice

Capitolul III. REŢELELE ŞI/SAU SERVICIILE DE COMUNICAŢII ELECTRONICE

Stabileşte drepturile şi obligaţiile furnizorilor de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice în procesul de construire, exploatare, furnizare şi lichidare a acestor reţele.

Capitolul IV. REGIMUL DE AUTORIZARE GENERALĂ ŞI LICENŢIERE

Stabileşte procedurile regimului de autorizare generală şi de licenţiere în domeniul comunicaţiilor electronice pentru obţinerea declaraţiei informative tip sau eliberarea licenţei de utilizare a canalelor/frecvenţelor în scopul furnizării reţelelor de comunicaţii electronice.

Capitolul V. REGIMUL JURIDIC AL SPECTRULUI DE FRECVENŢE RADIO

Stabileşte modalitatea utilizării spectrului de frecvenţe radio, autorităţile responsabile pentru administrarea spectrului de frecvenţe radio, drepturile şi atribuţiile acestora.

Capitolul VI. ACCESUL LA REŢELELE PUBLICE DE COMUNICAŢII ELECTRONICE ŞI LA INFRASTRUCTURA ASOCIATĂ, PRECUM ŞI INTERCONECTAREA ACESTORA

Stabileşte cadrul de reglementare a relaţiilor între furnizorii de reţele, între furnizorii de servicii şi între furnizorii de reţele şi cei de servicii privind accesul la reţelele publice de comunicaţii electronice şi la infrastructura asociată, precum şi interconectarea acestora. În capitol sunt stipulate drepturile şi obligaţiile furnizorilor privind interconectarea sau accesul la reţelele furnizate de către aceştia sau la infrastructura asociată.

Capitolul VII. **IDENTIFICAREA ŞI ANALIZA PIEŢELOR RELEVANTE. DESEMNAREA FURNIZORILOR CU PUTERE SEMNIFICATIVĂ PE PIEŢELE RELEVANTE**

Stabileşte modalitatea identificării şi analizei pieţelor relevante, precum şi desemnarea furnizorilor cu putere semnificativă pe aceste pieţe.

Capitolul VIII. **DREPTURILE UTILIZATORILOR FINALI**

Stabileşte drepturile şi obligaţiunile utilizatorilor finali de servicii de comunicaţii electronice, modalitatea de asigurare a protecţiei drepturilor utilizatorilor finali în relaţiile cu furnizorii.

Capitolul IX. **NUMEROTAREA**

Stabileşte modalitatea de atribuire a resurselor de numerotare furnizorilor de reţele publice de comunicaţii electronice, asigurarea efectuării apelurilor de urgenţă în mod gratuit, prevede implementarea Serviciului de urgenţă naţional “112” şi a Programului de implementare a portabilităţii numerelor în Republica Moldova.

Capitolul X. **SERVICIUL UNIVERSAL**

Definitivează serviciul universal şi modalitatea desemnării furnizorului/ furnizorilor de serviciu universal, atribuţiile ANRCETI în procesul de desemnare a furnizorului serviciului universal şi furnizării serviciului universal, modalitatea finanţării serviciului universal. Prevede elaborarea Programului naţional de implementare a serviciului universal.

Capitolul XI. **RESPONSABILITĂŢI**

Capitolul XII. **DISPOZIŢII FINALE ŞI TRANZITORII**

2) Funcţionalitatea Legii

În urma analizei avizelor privind implementarea Legii nominalizate, prezentate de către autorităţile administrative centrale interesate şi mai mulţi furnizori de reţele şi servicii de comunicaţii electronice, precum şi analizei practicii MTIC, s-a constatat că Legea preponderent produce efecte juridice. Lipsa obiecţiilor din partea autorităţilor şi furnizorilor de reţele/servicii de comunicaţii electronice privind practica judiciară de aplicare a Legii confirmă acest fapt. Cu toate acestea, există anumite prevederi ale Legii care nu produc efecte juridice sau efectul juridic al acestora este diferit de cel scontat.

a) Compartimentele Legii care în prezent nu sunt aplicabile sau sunt în mare parte neaplicabile:

Art. 64 al Legii este inaplicabil (cu excepţia alin. 1) dat fiind faptul, că Programul naţional de implementare a Serviciului de urgenţă naţional "112" nu este elaborat. MTIC în comun cu autorităţile de resort a elaborat proiectul de lege „Cu privire la Sistemul Naţional Unic pentru Apeluri de Urgenţă (SNUAU) cu utilizarea numărului de urgenţă unic european „112"", care a trecut procedura de avizare în cadrul autorităţilor administraţiei publice şi prin scrisoarea MTIC nr.01/1515 din 10.09.2012 a fost expediat Cancelariei de Stat pentru includere în ordinea de zi a şedinţei Guvernului. Proiectul a fost restituit pentru revizuire. După definitivare, în baza obiecţiilor parvenite din partea Cancelariei de Stat, proiectul prin scrisoarea MTIC nr.01/1640 din 03.10.2012 a fost expediat pentru examinare şi avizare repetată la Ministerul Afacerilor Interne (MAI). În răspunsul MAI nu a fost prezentat avizul la proiectul de lege, solicitat prin scrisoarea MTIC, de asemenea, nefiind desemnată persoana responsabilă în componenţa Grupului de lucru pentru definitivarea proiectului de lege. Concomitent, MAI condiţionează elaborarea proiectului de lege vizat de elaborarea şi aprobarea Concepţiei SNUAU, afirmându-se că proiectul Concepţiei a fost prezentat Guvernului de către MAI la 04 august 2011.

Totodată, prin Hotărîrea Parlamentului nr.90 din 12.05.2011 cu privire la aprobarea Planului naţional de acţiuni în domeniul drepturilor omului (PNADO) pe anii 2011–2014, Cancelaria de Stat şi Centrul de Telecomunicaţii Speciale au

fost desemnate ca responsabili principali pentru Crearea Sistemului Naţional Unic pentru Apeluri de Urgenţă (obiectivul nr. 52 din PNADO). Ulterior, prin indicaţia nr. 0302-322 din 19.09.2012 a viceprim-ministrului Mihai Moldovanu a fost creat Grupul de lucru interministerial, care urma să evalueze costurile necesare pentru implementarea acţiunilor stipulate în proiectul de modificare şi completare a PNADO. În redacţia modificată a PNADO obiectivul menţionat a devenit obiectivul nr. 53, totodată fiind modificate şi acţiunile pentru realizarea lui (informaţia privind acţiunile respective este expusă în continuare).

Realizarea acţiunii nr. 1 „Elaborarea, aprobarea şi implementarea Programului naţional de implementare a Serviciului de urgenţă „112”” este pusă în sarcina MTIC şi ANRCETI. Realizarea acţiunii nr. 2 „Crearea Sistemului Naţional Unic pentru Apeluri de Urgenţă, utilizînd numărul de urgenţă unic european „112”, drept componentă importantă a obligaţiei de asigurare a serviciului universal, introducerea numărului unic pentru apeluri de urgenţă „112” din reţelele de telefonie fixă şi mobilă şi reţeaua de telefoane publice conform standardelor Institutului European de Standardizare în Telecomunicaţii” este pusă în sarcina MTIC, ANRCETI, Ministerului Apărării, Ministerului Afacerilor Interne şi Ministerului Sănătăţii. Dat fiind faptul că realizarea acţiunii nr.3 „Armonizarea şi elaborarea cadrului normativ necesar pentru organizarea şi funcţionarea Sistemului Naţional Unic pentru Apeluri de Urgenţă” este pusă doar în sarcina MTIC şi ANRCETI, luînd în consideraţie faptul că Ministerul Afacerilor Interne şi Ministerul Sănătăţii vor participa la crearea şi funcţionarea Sistemului Naţional Unic pentru Apeluri de Urgenţă potrivit atribuţiilor funcţionale, MTIC prin scrisoarea nr. 01/1873 din 22.11.2012 a propus completarea rubricii „responsabili” cu ministerele respective în calitate de coexecutori. Propunerea în cauză nu a fost acceptată de către Ministerul Justiţiei şi nu a fost inclusă în redacţia finală a PNADO, aprobată în şedinţa Guvernului din data 11.12.2012.

Capitolul X (cu excepţia art. 66 alin. 1-3) al Legii este inaplicabil la moment, dat fiind faptul că Programul naţional de implementare a serviciului universal este în proces de elaborare de către MTIC în colaborare cu ANRCETI, furnizorii reţelelor şi serviciilor publice de comunicaţii electronice şi Ministerul Muncii, Protecţiei Sociale şi Familiei. S-a elaborat chestionarul pentru efectuarea studiului privind accesul la serviciile informaţionale şi de comunicaţii în localităţile raioanelor/oraşelor. A fost semnată dispoziţia Prim-ministrului adresată autorităţilor administraţiei publice locale (APL). În perioada august-septembrie 2012, MTIC a colectat chestionarele completate de către APL şi a prezentat la Cancelaria de Stat *Nota informativă vizînd informaţiile generalizate cu privire la accesul la serviciile informaţionale şi de comunicaţii în localităţile urbane şi rurale.* S-au făcut şedinţe interne pentru analiza rezultatelor chestionarului si propuneri de dezvoltare a Serviciului Universal. Dat fiind faptul că MTIC, din cauza volumului mare de lucru, nu a reuşit finalizarea proiectului, se preconizează transferarea acţiunii pentru trimestrul II 2013.

b) Compartimentele Legii efectul juridic al cărora este insuficient sau diferit în comparaţie cu cel scontat:

Art. 20, alin. (3) nu este aplicabil în deplina măsură, deoarece pînă în prezent la numerele de telefoane mobile depersonalizate, inclusiv pentru 3G, oferite de către furnizorii reţelelor şi serviciilor de telefonie mobilă S.A. „Moldtelecom" („Unite"), „Orange" S.A., „Moldcell" S.A., nu este posibilă identificarea tehnică a utilizatorilor acestora, în special, a celor suspectaţi de apartenenţă la activităţi infracţionale. Aceeaşi situaţie se atestă şi în cazul serviciilor de transport date prin canal radio (de exemplu, Wi-Fi).

Art. 18 doar declară existenţa dreptului de acces pe proprietăţi pentru instalarea reţelelor de comunicaţii electronice şi indică necesitatea obţinerii acordului scris din partea proprietarului pentru amplasarea reţelei, iar în cazul lipsei unui asemenea acord, persoana interesată trebuie să apeleze la instanţa de judecată pentru obţinerea accesului. Realizarea dreptului respectiv, prin urmare, rămânând la discreţia instanţei de judecată.

Practica aplicativă în domeniul comunicaţiilor electronice prin multiplele abuzuri din partea proprietarilor imobilelor a arătat existenţa necesităţii de a încuraja dezvoltarea reţelelor de comunicaţii electronice prin stabilirea cadrului legal adecvat, prin care *să fie stabilită o certitudine asupra naturii juridice a dreptului de acces* pe proprietăţi pentru instalarea reţelelor de comunicaţii şi un mecanism clar de realizare a accesului, care ar permite evitarea abuzurilor.

3) Gradul de îndeplinire a obiectivelor, monitorizarea aplicării Legii:

După cum a fost menţionat în compartimentul 1) al raportului, adoptarea Legii comunicaţiilor electronice a fost condiţionată de necesitatea armonizării cadrului legal naţional în domeniul comunicaţiilor electronice la prevederile cadrului legal al Uniunii Europene în domeniu (transpunerea în legislaţia naţională a prevederilor Directivelor **2002/19/EC, 2002/20/EC, 2002/21/EC, 2002/22/EC**) în vederea realizării obiectivelor stipulate în aceste directive.

În urma analizei a fost determinat gradul de îndeplinire a acestor obiective, după cum urmează.

1. *Implementarea regimului de autorizare generală pentru asigurarea libertăţii de a iniţia furnizarea reţelelor şi serviciilor de comunicaţii electronice*

Odată cu intrarea în vigoare a prevederilor Capitolului IV „Regimul de autorizare generală şi licenţiere" din Legea nr. 241/2007, ANRCETI a iniţiat implementarea regimului respectiv, conform procedurii stabilite în Regulamentul aprobat prin Hotărârea ANRCETI nr. 10 din 28 august 2008 (în vigoare pînă la data de 4 februarie 2011). Actualmente realizarea procedurilor ce ţin de

implementarea regimului de autorizare generală se efectuează în baza Hotărârii ANRCETI nr. 57 din 21 decembrie 2011, reglementare elaborată şi aprobată întru executarea prevederilor art. 23 alin. (2) din Legea nr. 241 din 2007. Până în prezent, regimului de autorizare generală au fost supuşi 586 furnizori, dintre care ulterior 88 în baza solicitărilor depuse au fost radiaţi din Registru public al furnizorilor autorizaţi de ANRCETI. Implementarea regimului de autorizare generală a eliminat barierele legale-administrative pentru intrarea furnizorului pe piaţă, care existau anterior:

- necesitatea achitării taxei de licenţă de 2500 lei (în prezent, taxele se percep numai pentru eliberarea licenţelor de utilizare a canalelor sau frecvenţelor radio al căror număr este limitat; taxele respective se stabilesc de către Guvern şi se transferă la bugetul de stat);
- necesitatea unei decizii administrative din partea autorităţii de reglementare (în prezent furnizorul doar notifică ANRCETI privind intenţia de a iniţia activitatea şi comunică minimul necesar de informaţie privind serviciile şi/sau reţelele pe care intenţionează să le furnizeze).

Reieşind din cele expuse, putem concluziona că obiectivul a fost atins pe deplin.

2. *Promovarea concurentei efective, loiale si echitabile:*

Pentru punerea în aplicare a prevederilor Capitolelor VI şi VII din Lege, ANRCETI a emis două reglementări de bază: *Regulamentul privind identificarea şi analiza pieţelor relevante din domeniul comunicaţiilor electronice şi desemnarea furnizorilor de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice cu putere semnificativă pe aceste pieţe*, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de Administraţie al ANRCETI nr. 55 din 29.12.2008 şi *Regulamentul cu privire la interconectare*, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de Administraţie al ANRCETI nr. 12 din 31.01.2009. În perioada 2009-2011, ANRCETI a examinat 9 pieţe din 10 stabilite în Hotărârea Consiliului de Administraţie al ANRCETI nr.85 din 28 aprilie 2009, le-a constatat pe toate cele analizate drept relevante reglementării preventive, a desemnat furnizorii cu putere semnificativă şi a impus remediile necesare (obligaţiile speciale preventive).

Ca rezultat al analizelor efectuate, în prezent sunt reglementate, în urma impunerii obligaţiilor corespunzătoare furnizorilor vizaţi, piaţa accesului utilizatorilor finali, persoane fizice şi juridice, la posturi fixe din reţeaua publică de telefonie, piaţa de terminare a apelurilor voce în reţelele individuale de telefonie fixă şi mobilă (toţi furnizorii de reţele publice de telefonie fixă şi mobilă); piaţa accesului cu ridicata la infrastructura de reţea la un punct fix şi piaţa accesului cu ridicata în bandă largă (S.A. „Moldtelecom”); piaţa iniţierii apelurilor la posturi fixe din reţeaua publică de telefonie a S.A. „Moldtelecom” şi piaţa de tranzit de trafic în reţelele publice de telefonie a S.A. „Moldtelecom”, piaţa furnizării cu ridicata a unor segmente terminale de linii închiriate, indiferent de tehnologia utilizată, pentru punerea la dispoziţie de capacitate închiriată sau rezervată şi piaţa furnizării cu ridicata a unor segmente-trunchi de linii închiriate, indiferent de

tehnologia utilizată, pentru punerea la dispoziţie de capacitate închiriată sau rezervată.

În anul 2011 ANRCETI a lansat analiza pieţei 10 din listă – Servicii de acces fizic la infrastructura asociată reţelelor de comunicaţii electronice. Conform definirii date, această piaţă cuprindea accesul la categorii distincte de infrastructura fizică, astfel ca – canalizare, spaţii de colocare, piloni, site-uri, turnuri şi alte facilităţi de infrastructură – asociată reţelelor de comunicaţii electronice.

Proiectele Analizei pieţei serviciului de acces fizic la infrastructura asociată reţelelor de comunicaţii electronice şi al Hotărârii privind identificarea pieţei relevantă reglementării preventive şi desemnarea furnizorului cu putere semnificativă au fost publicate pe site-ul ANRCETI pentru consultări publice în perioada 21.02.2012 – 12.03.2012. Ulterior termenul de consultare a fost extins până la data de 26.03.2012.

În urma consultărilor publice, au parvenit propuneri şi comentarii de la S.A.”Moldtelecom”, S.A.”Orange Moldova” şi S.R.L.”Arax Impex”.

ANRCETI a examinat comentariile recepţionate şi le-a găsit întemeiate. Având în vedere că declararea furnizorilor cu putere semnificativă în cadrul unei puteri colective ar fi fost sub riscul interferenţei cu restricţia din art.52 al Legii comunicaţiilor electronice, ANRCETI a găsit că avansarea prin determinarea doar a puterii semnificative individuale nu ar permite remedierea efectivă a problemelor concurenţei. Prin urmare, a fost examinată oportunitatea unei reglementări simetrice a acestei probleme, prin intermediul Regulamentului cu privire la interconectare. ANRCETI a considerat potrivit să revadă poziţia sa iniţială şi să introducă măsurile ex-ante cu privire la accesul la infrastructura asociată reţelelor fixe în cadrul remediilor pieţei 4. De asemenea, aceasta va necesita revizuirea la începutul anului 2013 a Hotărârii nr.85 din 28 aprilie 2009 prin excluderea pieţei 10 actuale din lista dată. ANRCETI a anunţat consultare publică, pe pagina sa de Internet, a proiectului noii redacţii a Regulamentului cu privire la interconectare.

Reieşind din cele menţionate mai sus, putem trage concluzia că obiectivul *Promovarea concurentei efective, loiale si echitabile* al Legii monitorizate, în mare parte, a fost atins.

3. *Asigurarea protecţiei drepturilor utilizatorilor finali*

Intrarea în vigoare a Legii monitorizate a sporit protecţia drepturilor utilizatorilor finali prin stabilirea clauzelor minime obligatorii, care trebuie să fie incluse în contractele încheiate în formă scrisă cu utilizatorii (art. 58) şi prin obligarea furnizorilor de reţele şi servicii publice de comunicaţii electronice de a pune la dispoziţia publicului informaţii actualizate privind preţurile şi tarifele aplicabile, precum şi celelalte condiţii de furnizare a reţelelor şi serviciilor pentru a oferi utilizatorilor finali posibilitatea de a decide asupra alegerii reţelelor sau serviciilor (art. 59), precum şi prin impunerea de către ANRCETI furnizorilor de servicii publice de comunicaţii electronice, după parcurgerea procedurii de

consultare a obligaţiei de a publica informaţii adecvate şi actualizate privind calitatea serviciilor furnizate (art.60).

ANRCETI monitorizează respectarea de către furnizori a cerinţelor stabilite în articolele sus-menţionate. În baza rezultatelor analizei contractelor şi pentru îmbunătăţirea situaţiei la compartimentul vizat, Consiliul de Administraţie al ANRCETI a adoptat reglementările: *Hotărârea despre unele măsuri privind asigurarea drepturilor utilizatorilor finali la furnizarea serviciilor publice de comunicaţii electronice* nr. 197 din 23.07.2009 şi *Hotărârea cu privire la asigurarea executării prevederilor legale din domeniul protecţiei drepturilor utilizatorilor finali* nr. 22 din 02.08.2010.

O protecţie suplimentară a drepturilor utilizatorilor asigură prevederea Legii monitorizate ce se referă la implementarea portabilităţii numerelor (art. 65). Întru realizarea acestei prevederi, prin ordinul MTIC nr. 52 din 30 iunie 2011 a fost aprobat Programul de implementare a portabilităţii numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011-2013.

În interesul economic al utilizatorilor finali ANRCETI a îndeplinit obiectivele prevăzute în art. 65 din Legea comunicaţiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 şi a pus în aplicare dispoziţiile ordinului Ministerului Tehnologiei Informaţiei şi Comunicaţiilor nr. 52 din 30 iulie 2011 „Cu privire la aprobarea Programului de implementare a portabilităţii numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011-2013”.

În acest sens, ANRCETI a emis:

- Hotărârea Consiliului de Administraţie al ANRCETI nr. 34 din 01.12.2011 „Cu privire la aprobarea Regulamentul privind portabilitatea numerelor”,
- Hotărârea Consiliului de Administraţie al ANRCETI nr. 13 din 5 iunie 2012 „Privind aprobarea Procedurii de organizare şi desfăşurare a concursului de selectare a administratorului bazei de date centralizate pentru implementarea şi realizarea portabilităţii numerelor în Republica Moldova”;
- Hotărârea Consiliului de Administraţie al ANRCETI nr. 15 din 5 iunie 2012 „Privind aprobarea Caietului de sarcini pentru concursul de selectare a administratorului bazei de date centralizate pentru implementarea portabilităţii numerelor în Republica Moldova”;
- Hotărârea Consiliului de Administraţie nr. 38 din 15 august 2012 „Privind desemnarea câştigătorului concursului de selectare a administratorului bazei de date centralizate pentru implementarea şi realizarea portabilităţii numerelor în Republica Moldova”.

Reieşind din cele expuse, putem concluziona că obiectivul a fost atins pe deplin.

4) Modificările operate în actul normativ şi influenţa acestora asupra scopului şi esenţei actului normativ

Legea monitorizată nu a suferit modificări esenţiale care ar influenţa esenţa actului normativ. Modificările operate se referă la prevederile art.9, art. 10, art.31 şi art. 77, modificate prin Legea nr.131-XVIII din 23.12.2009, intrate în vigoare la 12.02.2010, având ca subiect aplicarea sancţiunilor contravenţionale în limitele competenţelor sale de către ANRCETI.

În vederea actualizării şi completării Legii comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007, precum şi ajustării prevederilor acestei Legi la dispoziţiile Directivelor Parlamentului European şi a Consiliului nr. 2002/58/CE din 12 iulie 2002, nr. 2006/24/CE din 15 martie 2006 şi nr. 2009/140/CE din 25 noiembrie 2009 a fost elaborat proiectul de lege pentru modificarea Legii comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007.

Proiectul de lege a fost avizat de către autorităţile publice, consultat (fiind expus pe pagina Web a MTIC) cu societatea civilă şi mediul de afaceri, definitivat în baza avizelor şi recomandărilor recepţionate şi prezentat Cancelariei de Stat prin scrisoarea MTIC nr. 01/2047 din 22.12.2012 pentru examinare la şedinţa de Guvern. Pe data de 26.12.2012 proiectul sus-menţionat a fost aprobat la şedinţa Guvernului.

Modificările propuse la art. 9 şi 20 din Legea comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007 urmează să asigure un nivel înalt de protecţie a datelor personale şi a confidenţialităţii utilizatorilor finali de servicii publice de comunicaţii electronice, precum şi posibilitatea de intervenţie efectivă a organului de control al prelucrărilor de date cu caracter personal - măsuri prevăzute la pct.38 al Programului Naţional de implementare a Planului de Acţiuni Republica Moldova - Uniunea Europeană în domeniul liberalizării regimului de vize, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.130 din 24 februarie 2012.

Astfel, întru transpunerea prevederilor Directivei 2006/24/CE Articolul 9 alineatul (2) din Legea comunicaţiilor electronice se expune într-o redacţie nouă care stipulează colaborarea Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei, inclusiv cu organul de control al prelucrărilor de date cu caracter personal şi alte autorităţi publice prin furnizarea reciprocă a informaţiilor necesare aplicării prevederilor legislaţiei privind protecţia datelor cu caracter personal.

Concomitent, proiectul de lege în cauză prevede modificarea Art.20 alin.(3), litera c) prin care furnizorii de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice sUnt obligaţi să păstreze toate informaţiile disponibile ce ţin de reţeaua Internet pe un termen de 6 luni.

Modificările propuse la art. 24, 31, 32 şi 38 din Legea comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007 urmează să asigure utilizarea eficientă a spectrului de frecvenţe radio prin neadmiterea, în corespundere cu prevederile art. 9, alin. (7) al Directivei 2009/140/CE, a tezaurizării spectrului radio. Operarea modificărilor la art. 7 din Legea comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007 este necesară în legătură cu schimbarea denumirii Ministerului Tehnologiei Informaţiei şi Comunicaţiilor.

5) Gradul de punere în aplicare a cadrului juridic secundar necesar, pentru a asigura mecanismul de reglementare a actului normativ

Pentru a asigura mecanismul de reglementare a Legii monitorizate, a fost elaborat următorul cadru juridic secundar:

1. Hotărîrea Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 905 din 28.07.2008 (Monitorul Oficial nr. 143-144/917 din 05.08.2008) – elaborat întru executarea art. 8, alin. (7) al Legii;
2. Hotărîrea Guvernului pentru aprobarea Regulilor privind protecţia reţelelor de comunicaţii electronice şi executarea lucrărilor în zonele de protecţie şi pe traseele liniilor de comunicaţii electronice nr. 284 din 13.04.2009 (Monitorul Oficial nr. 83-85/365 din 30.04.2009) – elaborat întru executarea art. 17, alin. (6) al Legii;
3. Hotărîrea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind desfăşurarea activităţilor de instalare, operare, gestionare, mentenanţă şi/sau lichidare a reţelelor de comunicaţii electronice la frontiera de stat a Republicii Moldova nr. 974 din 12.08.2008 (Monitorul Oficial nr. 157-159/979 din 19.08.2008), cu modificările şi completările ulterioare – elaborat întru executarea art. 17, alin. (8) al Legii;
4. Hotărîrea Guvernului nr. 139 din 10.02.2009 privind modificarea şi completarea Hotărîrii Guvernului nr. 544 din 12 iunie 1997 (Monitorul Oficial nr. 53-54/226 din 13.03.2009) – elaborată întru executarea art. 33 al Legii;
5. Hotărîrea Guvernului nr. 625 din 22.05.2008 cu privire la optimizarea structurii Ministerului Dezvoltării Informaţionale (Monitorul Oficial nr. 92-93/617 din 27.05.2008), cu modificările şi completările ulterioare – elaborată întru executarea art. 78, alin. (10) al Legii;
6. Hotărîrea Guvernului nr. 660 din 02.06.2008 cu privire la implementarea serviciilor de comunicaţii mobile celulare de generaţia a treia (3G) (Monitorul Oficial nr. 102/660 din 10.06.2008) – elaborat în temeiul Legii privind reglementarea prin licenţiere a activităţii de întreprinzător nr.451-XV din 30 iulie 2001 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr.26-28, art.95) şi al Legii comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007;
7. Hotărîrea Guvernului nr. 1077 din 17.11.2010 cu privire la aprobarea Programului de dezvoltare a accesului la Internet în bandă largă pe anii 2010-2013 (Monitorul Oficial nr. 227-230/1192 din 19.11.2010) – elaborat în temeiul art. 7 al Legii;
8. Hotărîrea Guvernului nr. 944 din 11.10.2010 cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului Informaţional Automatizat „Registrul de stat al frecvenţelor şi staţiilor de radiocomunicaţii” (Monitorul Oficial nr. 202-205/1038 din 15.10.2010) – elaborat în scopul executării prevederilor art.16 al Legii nr.467-XV din 21 noiembrie 2003 cu privire la informatizare şi la resursele informaţionale de stat (Monitorul Oficial al Republicii

Moldova, 2004, nr.6-12, art.44), cu modificările ulterioare, şi art.39 al Legii comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007;

9. Hotărîrea Guvernului nr. 365 din 06.06.2012 cu privire la dezvoltarea reţelelor şi serviciilor publice de comunicaţii electronice cu acces radio în bandă largă (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 113-118, art. 403);
10. Ordinul Ministerului Dezvoltării Informaţionale cu privire la aprobarea „Metodologiei de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. ”Centrul Naţional pentru Frecvenţe Radio" nr. 108 din 20.11.2008 (Monitorul Oficial nr. 221-222/659 din 12.12.2008) – elaborată întru executarea art. 39, alin. (3) al Legii;
11. Ordinul Ministerului Dezvoltării Informaţionale cu privire la aprobarea Regulamentului „Monitorizarea frecvenţelor radio şi evaluarea parametrilor tehnici de emisie ai staţiilor de radiocomunicaţii de utilizare civilă” – elaborat întru executarea art. 39, alin. (3) al Legii;
12. Ordinul Ministerului Tehnologiilor Informaţionale şi Comunicaţiilor nr.15 din 4 martie 2010 cu privire la aprobarea Planului Naţional de Numerotare (Monitorul Oficial nr.78-80/298 din 21.05.2010), cu modificările şi completările ulterioare – elaborat întru executarea art.7 alin.(3) lit.g) al Legii;
13. Ordinul Ministerului Tehnologiei Informaţiei şi Comunicaţiilor nr. 52 din 30 iunie 2011 cu privire la aprobarea Programului de implementare a portabilităţii numerelor în Republica Moldova pentru anii 2011-2013 (Monitorul Oficial nr. 118-121/918 din 22.07.20011) – elaborat întru executarea art. 65, alin. (6) al Legii;
14. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 09 din 18.08.2008 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de control în domeniul comunicaţiilor electronice (Monitorul Oficial nr.171-173/492 din 12.09.2008) – elaborat întru executarea art. 10, alin. (3) al Legii;
15. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr.57 din 21 decembrie 2010 cu privire la Regulamentul privind regimul de autorizare generală şi eliberare a licenţelor de utilizare a resurselor limitate pentru furnizarea reţelelor şi serviciilor publice de comunicaţii electronice (Monitorul Oficial nr.22-24/127 din 04.02.2011) – elaborat întru executarea art.23 alin.(12) şi (13) şi art.26 alin.(2) ale Legii;
16. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 12 din 31.01.2009 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la interconectare (Monitorul Oficial nr. 53-54/213 din 13.03.2009) – elaborat întru executarea art.40 alin.(5) al Legii;
17. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 55

din 29.12.2008 pentru aprobarea Regulamentului privind identificarea şi analiza pieţelor relevante din domeniul comunicaţiilor electronice şi desemnarea furnizorilor de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice cu putere semnificativă pe aceste pieţe (Monitorul Oficial nr.34-36/117 din 17.02.2009) – elaborat întru executarea art. 51 alin.(1) al Legii;

18. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 58 din 21.12.2010 pentru aprobarea Procedurii privind administrarea resurselor de numerotare telefonică (Monitorul Oficial nr.257-258/1018 din 27.12.2010) – elaborată în temeiul art.8 alin.(4) lit.d), art.9 alin.(1) lit.a), lit.h), art.10 alin.(1) lit.c) şi art.63 alin.(2) ale Legii;
19. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 59 din 21.12.2010 cu privire la stabilirea tarifelor pentru resursele de numerotare telefonică (Monitorul Oficial nr.257-258/1019 din 27.12.2010) – elaborată în scopul asigurării executării prevederilor art.9 alin.(1) lit.h) şi art.63 alin.(2) şi ţinînd cont de prevederile art.12, alin.(1), art.27 alin.(3) ale Legii;
20. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 27 din 21.09.2010 privind aprobarea Procedurii de administrare a codurilor punctelor de semnalizare (Monitorul Oficial 182-189/648, 28.09.2010) – elaborată în temeiul art.8 alin.(4) lit.d), art.9 alin.(1) lit.a), h) ale Legii;
21. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 22 din 02.08.2010 cu privire la asigurarea executării prevederilor legale din domeniul protecţiei drepturilor utilizatorilor finali (Monitorul Oficial nr.145-147/523 din 13.08.2010) – elaborată în temeiul art.8 alin.(1) şi (3), alin.(6) lit.a) şi c), art.9 alin.(1) lit. f), s) şi u), art.30 alin.(1) din Legea comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007, art.23 din Legea privind protecţia consumatorilor nr.105-XV din 13 martie 2003;
22. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 278 din 17.11.2009 privind stabilirea parametrilor de calitate pentru serviciile publice de comunicaţii electronice (Monitorul Oficial nr.187-188/836 din 18.12.2009) – elaborată în temeiul art.60 alin.(1) şi (2) ale Legii;
23. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 126 din 02.06.2009 cu privire la stabilirea categoriilor de frecvenţe radio a căror utilizare nu este supusă regimului de autorizare generală şi este permisă fără obţinerea unei licenţe de utilizare a canalelor/frecvenţelor radio sau a permisului tehnic (Monitorul Oficial nr.104/455 din 19.06.2009) – elaborată în temeiul art.9 alin.(1) lit. a) şi art.24 alin.(4);
24. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 16

din 23.09.2008 cu privire la reglementarea procedurii de eliberare a permisului tehnic pentru utilizarea staţiilor de radiocomunicaţii (Monitorul Oficial nr.193-194/577 din 28.10.2008) – elaborată în scopul implementării prevederilor Capitolului V al Legii;

25. Hotărîrea Consiliului de Administraţie al Agenţiei Naţionale pentru Reglementare în Comunicaţii Electronice şi Tehnologia Informaţiei nr. 15 din 23.09.2008 pentru aprobarea Regulamentului privind procedura de soluţionare a litigiilor din domeniul comunicaţiilor electronice (Monitorul Oficial nr.193-194/576 din 28.10.2008) – elaborat întru executarea prevederilor art.8 alin.(6) lit. a) şi art.9 alin.(1) lit. q) şi lit. r) ale Legii;

Totodată, există acte de reglementare şi de politici (menţionate în compartimentul 2 al raportului), elaborarea cărora este prevăzută de Lege, însă pînă în prezent nu a fost finalizată. Dat fiind faptul că numărul actelor respective aflate în proces de elaborare este mult mai mic decât al celor puse în aplicare, putem concluziona că practic cadrul juridic secundar, necesar în scopul asigurării integrale a mecanismului reglementării (cu unele mici excepţii de ordin procedural)) a fost elaborat şi pus în aplicare.

Reieşind din faptul că în avizele parvenite de la furnizorii de reţele şi servicii de comunicaţii electronice şi de la autorităţile interesate ale statului nu au fost expuse obiecţii privind cadrul juridic secundar elaborat şi aplicat întru executarea Legii, putem concluziona că acesta asigură integral mecanismul reglementării, precum şi conformarea legislaţiei ierarhic superioare.

MTIC, ANRCETI şi organele de drept asigură aplicarea Legii comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15 noiembrie 2007. Conform art. 8, alin. (2) al Legii, ANRCETI are statut de persoană juridică cu buget autonom. În temeiul art.12. al Legii, anual, pînă în data de 15 noiembrie, ANRCETI îşi formează bugetul pentru anul următor din plăţile de reglementare şi monitorizare, plăţile pentru resursele de numerotare atribuite, din alte surse financiare prevăzute de lege. Bugetul Agenţiei se aprobă de către Consiliul său de administraţie în limita necesităţii asigurării unei activităţi conforme şi a independenţei financiare a Agenţiei. Executarea bugetului se verifică printr-un audit independent, al cărui raport se prezintă Guvernului. Agenţia stabileşte cuantumul plăţilor de reglementare şi monitorizare pentru anul următor la un nivel suficient să acopere cheltuielile necesare pentru asigurarea activităţii sale conform Legii. Cuantumul plăţilor de reglementare şi monitorizare se stabileşte în baza estimării volumului veniturilor provenite din activităţile din domeniul comunicaţiilor electronice, în mărime de pînă la 0,3 la sută din volumul venitului estimat.

Mecanismul respectiv de formare a bugetului ANRCETI asigură mijloace financiare suficiente (reieşind din rapoartele financiare publicate de ANRCETI) pentru funcţionarea autorităţii şi realizarea atribuţiilor acesteia.

MTIC realizează atribuţiile sale prevăzute de Lege în limitele alocaţiilor bugetare prevăzute în Bugetul de Stat cu efectivul stipulat în Hotărîrea Guvernului nr. 389 din 17.05.2010 pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea şi

funcţionarea Ministerului Tehnologiei Informaţiei şi Comunicaţiilor, structurii şi efectivului-limită ale aparatului central al acestuia (Monitorul Oficial nr.78-80/460 din 21.05.2010) .

Î.S. „Centrul Naţional pentru Frecvenţe Radio” este o întreprindere cu autonomie financiară. Tarifele pentru serviciile prestate asigură un nivel de finanţare suficient pentru funcţionarea întreprinderii şi realizarea atribuţiilor acesteia prevăzute de Lege şi stabilite conform „Metodologiei de calcul al tarifelor pentru serviciile prestate de Î.S. ”Centrul Naţional pentru Frecvenţe Radio", elaborată întru executarea art. 39, alin. (3) al Legii şi aprobată prin Ordinul Ministerului Dezvoltării Informaţionale nr. 108 din 20.11.2008. Mijloacele financiare acumulate de întreprindere în baza acestui mecanism de finanţare permit procurarea echipamentului performant necesar, menţinerea sistemului naţional de radiomonitoring şi angajarea personalului calificat.

6) Consecvenţa şi coerenţa actului normativ

În rezultatul analizei legii nu s-au depistat careva dublări sau contradicţii.

7) Neutralitatea actului normativ

În urma analizei aplicării Legii monitorizate s-a stabilit că actul legislativ asigură proporţionalitatea intereselor publice şi celor private, nu conţine reglementări în exces vizând apărarea intereselor publice sau private.

Legea respectivă a fost elaborată pe baza directivelor europene ceea ce, din start, a diminuat posibilitatea apariţiei unor aspecte care ar putea defavoriza interesele publice sau private.

8) Stabilitatea şi predictibilitatea actului normativ

Legea monitorizată a fost modificată o singură dată (prin Legea nr.131-XVIII din 23.12.2009) şi nu a suferit modificări esenţiale care ar influenţa scopul şi esenţa actului normativ. Modificările operate se referă doar la două articole din Lege.

9) Eficienţa actului normativ

Referitor la eficienţa actului normativ trebuie să menţionăm că punerea acestuia în aplicare asigură un cadru juridic favorabil pentru dezvoltarea reţelelor şi serviciilor de comunicaţii electronice, fapt confirmat prin creşterea continuă a numărului utilizatorilor finali ai acestor servicii şi extinderea geografică a zonelor lor de prestare. Astfel:

- penetrarea serviciilor de telefonie fixă în a. 2011 a constituit 33,14% (faţă de 30,15% în a. 2007),
- penetrarea serviciilor de telefonie mobilă în a. 2011 – 104,3% (faţă de 52,6% în a. 2007),
- penetrarea serviciilor de acces la Internet în bandă largă în a. 2011 – 10% (faţă de 1,32% în a. 2007),
- penetrarea serviciilor de televiziune multicanală în a. 2011 – 7,19 (faţă de 4,9 % în a. 2007).

Acoperirea reţelelor de telefonie mobilă, de asemenea, s-a majorat:

- reţeaua de generaţia a 2-a (2G) „Orange” S.A. - de la 96,75% din teritoriul ţării (97,98% din populaţia ţării) în a. 2007, la 99% din teritoriul şi 99,5% din populaţia ţării în a. 2011,
- reţeaua de generaţia a 3-a (3G) „Orange” S.A. - de la 0% din teritoriul ţării (0% din populaţia ţării) în a. 2007, la 98% din teritoriul şi 99% din populaţia ţării în a. 2011,
- reţeaua de generaţia a 2-a (2G) „Moldcell” S.A. - de la 94,72% din teritoriul ţării (94,8% din populaţia ţării) în a. 2007, la 97,35% din teritoriul şi 96,81% din populaţia ţării în a. 2011,
- reţeaua de generaţia a 3-a (3G) „Moldcell” S.A. - de la 0% din teritoriul ţării (0% din populaţia ţării) în a. 2007, la 73% din teritoriul şi 51,15% din populaţia ţării în a. 2011,
- reţeaua de generaţia a 2-a (2G) S.A. „Moldtelecom” („Unite”) - de la 95,0% din teritoriul ţării (78,4% din populaţia ţării) în a. 2007, la 97,78% din teritoriul şi 98,62% din populaţia ţării în a. 2011.
- reţeaua de generaţia a 3-a (3G) S.A. „Moldtelecom” („Unite”) - de la 0% din teritoriul ţării (0% din populaţia ţării) în a. 2007, la 77,6% din teritoriul şi 59% din populaţia ţării în a. 2011.

De asemenea, începînd cu luna noiembrie al anului 2012, „Moldcell” S.A. şi „Orange” S.A. au început să furnizeze servicii de comunicaţii mobile de generaţia a patra (4G).

Legea este tehnologic neutră şi în conformitate cu obiectivele trasate în Directivele UE, pe care le transpune în legislaţia naţională, asigură o convergenţă a sectoarelor telecomunicaţiilor, media şi al tehnologiei informaţiei, reprezentând un cadru unic de reglementare. În prezent, deja cinci furnizori de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice (S.A. „Moldtelecom”, Î.M. „Sun Communications” SRL, „StarNet” SRL, „ARAX – IMPEX” S.R.L. şi „METICAL” SRL) furnizează prin reţelele sale triada de servicii convergente: voce (telefonie vocală), video (televiziune multicanală) şi date (acces la Internet etc.).

10) Modul de consultanţă

În procesul monitorizării Legii au fost identificate principalele părţi cointeresate care au fost consultate:

- **Autorităţile:** (Ministerul Economiei, Ministerul Afacerilor Interne, Centrul Naţional pentru Protecţia Datelor cu Caracter Personal, ANRCETI, Serviciul de Informaţii şi Securitate, Centrul Naţional Anticorupţie, Consiliul Coordonator al Audiovizualului);
- **Furnizorii de reţele şi servicii de comunicaţii electronice** (S.A. „Moldtelecom” , Î.M. „Orange Moldova” S.A., Î.M. „Moldcell” S.A., Î.M. „Sun Communications” SRL, SC „StarNet” SRL, Compania „Arax-Impex” SRL, Asociaţia Companiilor Private din domeniul TIC).

Pe pagina web oficială a MTIC a fost plasat - *Anunţul privind iniţierea procesului de monitorizare a Legii*, cu solicitarea prezentării opiniilor şi propunerilor privind funcţionarea şi aplicabilitatea Legii, îndeplinirea scopurilor stabilite în lege, consecinţele aplicării legii, precum şi alte propuneri şi recomandări referitoare la Legea nominalizată. În rezultatul plasării anunţului pe pagina MTIC, nu au parvenit obiecţii sau propuneri.

De asemenea, au fost expediate scrisori la adresa autorităţilor administraţiei publice centrale şi furnizorilor de reţele şi servicii de comunicaţii electronice cu solicitarea prezentării opiniilor şi propunerilor privind funcţionarea şi aplicabilitatea legii, îndeplinirea scopurilor stabilite în lege, consecinţele aplicării legii vizate, inclusiv alte propuneri şi recomandări referitoare la această Lege. Obiecţiile şi propunerile autorităţilor publice şi furnizorilor de reţele şi servicii de comunicaţii electronice sunt sistematizate într-un tabel anexat la prezentul raport.

11) Concluzii şi recomandări

În rezultatul monitorizării procesului de implementare a Legii comunicaţiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007, putem face următoarele concluzii şi recomandări:

Legea monitorizată a creat cadrul legal necesar stabilirii principalelor reguli şi condiţii de activitate în domeniul comunicaţiilor electronice din Republica Moldova, cadrul general al politicii şi strategiei de dezvoltare a domeniului, cadrului general de reglementare a activităţilor privind reţelele şi serviciile de comunicaţii electronice, drepturile şi obligaţiile statului, ale persoanelor fizice şi juridice în procesul creării, gestionării şi utilizării reţelelor de comunicaţii electronice.

În mare parte, legea este aplicabilă, cu unele excepţii ce vizează elaborarea cadrului juridic secundar prevăzut de Lege (Programul naţional de implementare a serviciului universal şi documentele referitoare la implementarea Serviciului de urgenţă naţional “112”) care în prezent se află la stadiul de finalizare.

Alte excepţii vizează necesitatea modificării şi completării Legii cu prevederi noi şi/sau elaborarea cadrului legal complementar corespunzător.

Practic, scopurile expuse în Lege şi cele invocate în procesul de elaborare a acesteia au fost atinse integral, fiind asigurată armonizarea cadrului legal în domeniu cu acquis-ul comunitar.

În procesul de aplicare a Legii nu au apărut efecte negative care împiedică aplicarea acesteia sau ar putea afecta acţiunea acesteia pe viitor.

În rezultatul consultărilor au parvenit obiecţii şi propuneri din partea autorităţilor administrative centrale şi furnizorilor de reţele şi servicii de comunicaţii electronice referitoare la procesul de implementare.

În baza obiecţiilor şi propunerilor Serviciului de Informaţii şi Securitate şi analizei efectuate, se recomandă modificarea şi completarea art. 20, alin. (3) a Legii cu clauze care ar obliga furnizorii reţelelor şi serviciilor de telefonie mobilă să asigure autentificarea tuturor utilizatorilor, inclusiv celor care utilizează numerele de telefoane mobile depersonalizate. Reieşind din prevederile art. 4 lit. (c), art. 13 din Legea nr.235-XVI din 20 iulie 2006 cu privire la principiile de bază

de reglementare a activităţii de întreprinzător, în acest caz este necesară efectuarea analizei impactului de reglementare a modificărilor respective, dat fiind faptul că au impact asupra activităţii de întreprinzător în domeniul comunicaţiilor electronice.

În contextul obiecţiilor şi propunerilor prezentate de Î.M. „Sun Communications" SRL, SC „StarNet" SRL şi „Arax-Impex" SRL privind stabilirea cadrului legal adecvat în scopul asigurării realizării dreptului furnizorilor de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice de acces pe proprietăţi pentru instalarea reţelelor de comunicaţii electronice, care ar aduce certitudine asupra naturii juridice a dreptului de acces şi ar prevedea principii clare de determinare a taxelor pentru acces, ţinem să menţionăm că în prezent MTIC elaborează propuneri de politici privind regimul juridic al infrastructurii reţelelor de comunicaţii electronice şi utilizarea partajată a elementelor de infrastructură asociată.

În baza obiecţiilor şi propunerilor ANRCETI, „Arax-Impex" SRL, Î.M. „Sun Communications" SRL, S.C."StarNet" S.R.L. şi analizei efectuate, se recomandă:

- amendarea Legii prin includerea dispoziţiilor exprese corespunzătoare pentru a se asigura faptul că, în exercitarea atribuţiilor sale, ANRCETI este responsabilă pentru reglementarea ex-ante a pieţei sau pentru soluţionarea diferendelor între furnizori este protejată de intervenţii externe sau de presiuni politice de natură să pună în pericol evaluarea independentă a chestiunilor înaintate acesteia; în scopul asigurării unei independenţe decizionale, conducerea ANRCETI urmează să fie numită de organul legislativ;
- este util şi necesar de a prevedea în Legea comunicaţiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 posibilitatea ANRCETI de a scuti pe unii furnizori de obligaţia de a achita plăţi de reglementare şi monitorizare, din considerentul că în cazul unor furnizori cu cifre de afaceri mici, realizarea şi gestionarea funcţiei de colectare a plăţilor date sacrifică mai multe resurse ale ANRCETI decât venituri generate, ceea ce ineficientizează activitatea autorităţii de reglementare;
- modernizarea obligaţiilor de serviciu universal prevăzute de Lege, prin includerea serviciilor publice de comunicaţii electronice în banda largă în scopul adaptării serviciului universal la evoluţiile pieţei şi ale tehnologiei în vederea realizării unei societăţi informaţionale accesibile tuturor;
- îmbunătăţirea condiţiilor contractuale şi a informării consumatorilor cu privire la servicii, inclusiv creşterea gradului de comparabilitate a preţurilor şi sporirea prerogativelor ANRCETI cu privire la informarea consumatorilor privind tarifele trebuie să constituie obiectivele revizuirii Legii, în tandem cu facilitarea schimbării furnizorului (portabilitatea), precum şi consolidarea atribuţiilor ANRCETI pentru monitorizarea şi implementarea portării.
- urmare a amendării la sfârşitul anului 2009 a cadrului european de reglementare din domeniul comunicaţiilor electronice este necesară armonizarea legislaţiei cu cele mai noi directive europene în domeniu;
- este oportun ca Legea să prevadă expres sancţiuni pecuniare aplicate de organul de reglementare pentru nerespectarea acesteia sau a hotărârilor

Consiliului de Administraţie al ANRCETI, adoptate prin mecanismul reglementării preventive (ex-ante), similar Legii concurenţei nr.183 din 11.07.2012.

Reieşind din analiza efectuată, de asemenea, se recomandă la art. 36 alin. (1) al Legii sintagma „avizul privind asignarea canalului sau a frecvenţei radio" de substituit cu sintagma „concluzia tehnică care include rezultatul selectării, calculului, coordonării canalului sau frecvenţei radio", dat fiind faptul că documentul respectiv nu este un act permisiv, ci un document tehnic.

Expunerea art. 20 alin. (3) al Legii monitorizate în redacţia propusă de Serviciul de Informaţii şi Securitate este redundantă şi dublează prevederile Secţiunii a 5-a „Activitatea specială de investigaţii" a Codului de procedură penală al Republicii Moldova (Partea generală) nr. 122-XV din 14.03.2003, precum şi prevederile Legii privind activitatea specială de investigaţii nr. 59 din 29.03.2012, prin urmare, nu poate fi acceptată.

Propunerea Ministerului Economiei privind transferarea funcţiei de certificare a serviciilor publice de comunicaţii electronice şi a echipamentelor de comunicaţii electronice, prevăzute în competenţa MTIC de art. 7 lit. h) din Legea monitorizată, organismului de certificare a produselor din domeniul comunicaţiilor electronice, acreditat în modul stabilit (art.16 alin.(1) din Legea nr.241/2007), nu poate fi acceptată din următoarele considerente:

În sensul prevederilor art.7 alin.(3) lit. h) din Legea nr.241/2007 sintagma „*asigură certificarea* " este echivalentă cu activităţile ministerului, care ţin de:

- realizarea politicilor de stat în domeniul certificării serviciilor şi echipamentelor de comunicaţii electronice;
- elaborarea bazei normative în domeniul evaluării conformităţii producţiei şi serviciilor în domeniul tehnologiei informaţiei şi comunicaţiilor;
- înaintarea propunerilor pentru lista produselor şi serviciilor din domeniul tehnologiei informaţiei şi comunicaţiilor necesare a fi supuse evaluării conformităţii obligatorii ş.a.

Aceste activităţi nu ţin de efectuarea nemijlocită a certificării.

Certificarea nemijlocită este efectuată conform art.16 alin.(1) şi art. 39 alin. (2) lit. f) şi g) din Legea nr.241/2007 de către organismul de certificare a produselor din domeniul comunicaţiilor electronice, acreditat în modul stabilit şi care funcţionează în cadrul Î.S. „Centrul Naţional pentru Frecvenţe Radio".

Propunerea Ministerului Economiei cu privire la transferul funcţiilor de control ale MTIC prevăzute în art. 7 alin. (3) lit. i) şi j) din Legea monitorizată către ANRCETI din cauza că cumularea funcţiilor de elaborare a politicilor din domeniu cu cele de control contravine principiului stabilit de art. 2 litera e) din Legea privind revizuirea şi optimizarea cadrului normativ de reglementare a activităţii de întreprinzător nr. 424-XV din 16.12.2004, precum şi principiilor reformei administraţiei publice centrale prevăzute în Hotărârea Guvernului „Cu privire la aprobarea Strategiei de reformă a administraţiei publice centrale în Republica Moldova nr.1402 din 30.12.2005" şi, prin urmare, nu poate fi acceptată.

În acest context este necesar de menţionat că art. 2 lit. e) al Legii privind revizuirea şi optimizarea cadrului normativ de reglementare a activităţii de întreprinzător nr. 424-XV din 16.12.2004 prevede *delimitarea funcţiilor de reglementare, control şi inspecţie de funcţiile de prestare a serviciilor de evaluare a conformităţii şi altor servicii prestate contra plată* şi nu prevede delimitarea funcţiilor de reglementare şi control.

Mai mult ca atât, noua Lege privind administraţia publică centrală de specialitate nr. 98 din 04.05.2012 în art. 25 prevede printre funcţiile de bază ale ministerului în lit. c) – supravegherea şi controlul de stat, iar în art. 26 lit. g) printre atribuţiile de bază ale ministerului - exercitarea supravegherii şi efectuarea controalelor de stat privind respectarea legislaţiei în domeniul de activitate. Totodată art. 9 alin.(1) lit. s) şi art.10 alin.(1) lit. i) delimitează funcţiile de control dintre MTIC şi ANRCETI.

Reieşind din aceasta, funcţiile de control ale ministerului, prevăzute la art.7 alin.(3) lit. i) din Legea nr.241/2007) nu contravin legislaţiei în vigoare.

Totodată, Legea privind controlul de stat asupra activităţii de întreprinzător nr. 131 din 08.06.2012 în Anexa care prevede Lista organelor abilitate cu dreptul de a iniţia controale şi de a acorda mandate de control în domeniile aferente, la pct. 25 prevede domeniile de control ale MTIC, şi anume:

1.Utilizarea mijloacelor radioelectrice legitime care emit unde electromagnetice şi sânt preconizate pentru scopuri civile;

2. Certificarea produselor şi serviciilor de comunicaţii electronice.

La pct. 24 din actul legislativ indicat mai sus este prevăzut în mod expres domeniul de control al ANRCETI.

Propunerea Ministerului Economiei privind aducerea prevederilor art.10 (1) litera c) şi art. 26 alin. (2) ale Legii monitorizate în concordanţă cu prevederile Legii privind reglementarea prin licenţiere a activităţii de întreprinzător nr. 451-XV din 30.07.2001 conform cărora cerinţele şi condiţiile de licenţiere, procedura de suspendare şi retragere a licenţei sunt stabilite prin legile ce reglementează expres activităţile licenţiate, nu poate fi acceptată din considerente că Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001 reglementează, în principal, licenţierea activităţii, iar ANRCETI prin activitatea de licenţiere *nu permite desfăşurarea activităţii*, ci acordă dreptul de utilizare a resurselor limitate ale statului furnizorilor deja autorizaţi. ANRCETI permite activitatea în sector în baza *regimului de autorizare generală*, iar condiţiile acestuia sunt expres prevăzute în art. 24 alin (13) din Legea nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007. Prin urmare, ar fi oportună excluderea ANRCETI de sub incidenţa Legii 451-XV din 30 iulie 2001, pe exemplul sectorului financiar bancar şi nebancar – art. 1 alin. (2) din Legea nr. 451/2001.

Mai mult, condiţiile de licenţă, fiind aprobate în temeiul art. 10 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 şi conform art. 26 alin. (2) din acelaşi act, denotă faptul că ANRCETI dispune de dreptul *legal să elaboreze şi să modifice condiţiile de licenţă*, respectiv ANRCETI are temei legal de a elabora astfel de condiţii de licenţă. În lumina Hotărârii Curţii Constituţionale nr. 8/2009, în cazul în care o reglementare departamentală este elaborată în temeiul unei prevederi legale, rezultă că dispoziţiile acestei reglementări departamentale poartă un caracter subsidiar şi nicidecum primar, după cum se afirmă în scrisoarea

Ministerului Economiei, astfel ANRCETI nu şi-a depăşit limitele de competenţă şi nu şi-a arogat atribuţii improprii, condiţiile de licenţă fiind aprobate în executarea dispoziţiilor legale. Condiţiile de licenţă sunt acte administrative cu caracter individual, respectiv nu este obligatorie publicarea acestora în Monitorul Oficial pentru validitatea lor, fapt ce reiese din art. 9 alin. (3) din Legea nr. 451-XV din 30 iulie 2001, care dispune că condiţiile de licenţiere (ţă) *este anexă la licenţă (fiind parte integrantă a acesteia)*. Potrivit art. 2 (noţiunea de *licenţă*) din Legea nr. 451/2001, *licenţa* este act administrativ ce atestă careva drepturi ale titularului, deci este un act unilateral (are loc individualizarea subiectului/ nominalizarea acestuia).

În contextul celor expuse mai sus, poate fi acceptată propunerea „Arax-Impex" SRL privind stabilirea în mod expres prin Legea 241-XVI din 15.11.2007 a modalităţii şi cazurilor de retragere a licenţei eliberate pentru resursele de numerotare, astfel ca procedura dată să fie scoasă de sub prevederile Legii privind reglementarea prin licenţiere a activităţii de întreprinzător nr.451-XV din 30 iulie 2001.

Propunerea ÎM „Moldcell" SA referitoare la modificarea Legii prin atribuirea gestionării spectrului de frecvenţe radio totalmente ANRCETI nu poate fi acceptată din următoarele considerente.

Directivele Parlamentului şi Consiliului European - 2002/20/CE privind autorizarea, 2002/21/CE privind cadrul de reglementare prevăd că activităţile legate de asignarea frecvenţelor, eliberarea licenţelor de utilizare a frecvenţelor, regimul de autorizare generală intră în competenţa Autorităţilor Naţionale de Reglementare.

Totodată, conform Deciziei privind spectrul de frecvenţe radio 676/2002/CE „*Gestionarea tehnică a spectrului de frecvenţe radio nu include procedurile de atribuire şi de acordare a licenţelor, nici decizia de utilizare a procedurilor competitive de selecţie în vederea alocării frecvenţelor radio*", gestionarea tehnică a spectrului de frecvenţe radio nu este o funcţie iminentă autorităţilor naţionale de reglementare şi deci poate fi efectuată de alte entităţi.

În Republica Moldova gestionarea tehnică a spectrului conform art.36 şi art.39 ale Legii comunicaţiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 se efectuează de către Î.S. „Centrul Naţional pentru Frecvenţe Radio", iar activităţile legate de asignarea frecvenţelor, eliberarea licenţelor de utilizare a frecvenţelor, regimul de autorizare generală, prevăzute în Legea nr.241/2007 şi în directivele europene respective sunt efectuate de către ANRCETI. Această repartizare a activităţilor permite asigurarea gestionării spectrului eficient şi nu contravine prevederilor directivelor europene.

Propunerea ÎM „Moldcell" SA de a include la alin. (3) al art. 32 din Legea 241-XVI din 15.11.2007 o nouă literă (f) în care să se specifice „asigurarea eficienţei în distribuirea şi gestionarea spectrului de frecvenţe prin asigurarea neutralităţii tehnologice" nu poate fi acceptată, din considerente că art. 7 alin. (2) lit. a) şi b) deja specifică printre principiile politicii în domeniul comunicaţiilor electronice „promovarea neutralităţii tehnologice" şi „gestionarea transparentă şi

eficientă a spectrului de frecvenţe radio cu utilizare neguvernamentală". În scopul promovării unei gestionări eficiente a spectrului de frecvenţe radio care, în special, ar asigura disponibilitatea unui spectru de frecvenţe suficient pentru dezvoltarea continuă a reţelelor şi serviciilor publice de comunicaţii electronice mobile terestre în bandă largă, implementarea tehnologiilor şi serviciilor de generaţie nouă, MTIC a elaborat şi a expus pe pagina sa web pentru consultare publică proiectul Programului de management al spectrului de frecvenţe radio. Programul este elaborat în corespundere cu prevederile Directivei Comisiei Europene D2002/21/CE (Directiva-cadru) modificată prin Directiva D2009/140/CE, Legii comunicaţiilor electronice nr.241-XVI din 15.11.2007 şi Tabelului Naţional de Atribuire a Benzilor de Frecvenţă, aprobat prin Hotărîrea Comisiei de stat pentru frecvenţe radio a Republicii Moldova nr.11 din 27.04.2000.

Propunerea ÎM „Moldcell" SA şi „Arax-Impex" SRL privind oferirea capacităţii ANRCETI de a reglementa sectorul inclusiv prin măsuri ex-post, contravine prevederilor art. 34, alin. (5) din Legea concurenţei nr. 183 din 11.07.2012, conform cărora colaborarea între Consiliul Concurenţei şi alte autorităţi de reglementare se efectuează conform delimitării de funcţii şi atribuţii date prin lege pe baza următorului principiu: organele de reglementare acţionează ex-ante (anterior) în sectorul reglementat, iar Consiliul Concurenţei acţionează ex-post (ulterior) pentru asigurarea concurenţei, aplicînd legislaţia concurenţială asupra tuturor relaţiilor din economia naţională ce cad sub incidenţa Legii nr. 183 din 11.07.2012.

Propunerea ANRCETI cu privire la modificarea Legii astfel ca aceasta să reglementeze autorizarea tuturor reţelelor şi serviciilor de comunicaţii electronice, indiferent dacă acestea sunt sau nu furnizate publicului nu poate fi acceptată, deoarece condiţiile de furnizare a reţelelor de comunicaţii speciale diferă esenţial de furnizarea reţelelor publice de comunicaţii electronice şi, respectiv, nu pot fi reglementate de un act juridic unic.

Propunerea Consiliului Coordonator al Audiovizualului privind includerea în Legea comunicaţiilor electronice nr. 241-XVI din 15 noiembrie 2007 a amendamentului care va stipula retragerea dreptului de a utiliza reţelele de comunicaţii electronice pentru difuzarea sau retransmisia programelor audiovizuale în cazul retragerii de către CCA a licenţei de emisie sau autorizaţiei de retransmisie nu poate fi acceptată, deoarece art. 24 alin. (11) lit. b) al Legii deja prevede că licenţele de utilizare a canalelor sau frecvenţelor radio pentru reţele şi/sau posturi de radio sau de televiziune se eliberează pentru termenul de valabilitate a licenţelor de emisie sau a autorizaţiilor de retransmisie.

Propunerile S.C."StarNet" S.R.L. privind completarea legislaţiei cu prevederi, care ar asigura reglementarea multilaterală şi multiaspectuală a contractului de prestări servicii din domeniul comunicaţiilor electronice semnat între Furnizor şi Beneficiar, precum şi cu prevederi privind achitarea plăţilor de reziliere anticipată a contractelor, ca mijloc de asigurare a respectării obligaţiilor contractuale, nu ţin de subiectul de reglementare a Legii comunicaţiilor electronice, ci de Legea privind protecţia consumatorilor nr.105-XV din 13.03.2003.

Propunerile S.C.”StarNet” S.R.L. privind stabilirea statutului dispoziţiilor, hotărîrilor Consiliului de Administraţie ANRCETI, dacă acestea nu au fost contestate, este redundantă, dat fiind faptul că art. 9 alin. (1) lit. n) în mod expres prevede că Agenţia efectuează reglementarea comunicaţiilor electronice prin punerea în sarcina furnizorilor de reţele şi/sau servicii de comunicaţii electronice cu putere semnificativă pe piaţa relevantă a unor cerinţe obligatorii ce ţin de asigurarea interconectării reţelelor şi accesului la reţelele şi/sau serviciile de comunicaţii electronice sau de protecţia utilizatorilor;

Propunerile S.A. „Moldtelecom” privind modificarea şi completarea articolelor 46 şi 51 ale Legii nu pot fi acceptate din considerentele expuse mai jos.

a) Propunerea de modificare şi completare a art.46 al Legii prin includerea obligaţiei ANRCETI de a elabora şi a aproba Metodologia evidenţei contabile separate, care va constitui un act administrativ pentru furnizorii desemnaţi cu putere semnificativă şi care va cuprinde indicaţii concrete privind îndeplinirea obligaţiei de ţinere a evidenţei contabile separate, de fapt, stabileşte apriori măsura de reglementare. Totodată, se ignoră principiile proporţionalităţii şi relevanţei remediilor, conform cărora regulatorul (ANRCETI) trebuie să aleagă acele remedii (obligaţii) care sunt necesare, mai puţin împovărătoare în funcţie de problemele depistate în urma analizei pieţei. Nu există temei să se considere apriori necesară a fi impusă măsura de evidenţă contabilă separată în sarcina oricărui furnizor ce este desemnat cu putere semnificativă pe o piaţă relevantă. Aceasta este necesară doar în cazurile când un furnizor are putere semnificativă pe mai multe pieţe, are o puternică integrare verticală şi orizontală, controlează infrastructuri şi resurse esenţiale şi există riscul ca subvenţionările încrucişate şi discriminarea concurenţilor să fie ascunse.

b) *Propunerea de modifi*care şi complet*are a art. 51 alin.(1) prin înlocuirea sintagmei „identifică pieţele relevante*” cu sintagma „*efectuează analiza şi identifică pieţele relevante*” promovează ideea necesităţii unei analize duble: prima – pentru a fi identificată piaţa relevantă, a doua – pentru a se evalua starea competitivităţii pieţei. Nu există motiv să se considere necesară o analiză dublă. Spre exemplu, în toate statele Uniunii Europene autorităţile de reglementare fac acest exerciţiu într-o singură priză.